SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:531

av Magnus Resare (M)

Utökade synundersökningar för skolbarn

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utreda förutsättningarna för utökade synundersökningar för skolbarn och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Forskning visar att barns synfunktion har betydelse för deras möjligheter att läsa, koncentrera sig och tillgodogöra sig undervisningen. Brytningsfel, svårigheter att fokusera på nära håll och problem med samsynen kan innebära att skolarbetet blir mer ansträngande. När synproblem inte upptäcks riskerar barn att inte kunna delta helt ut och därför få det svårare i skolan.

Ett stort problem är att många barn inte uppfattar själva att de har ett synproblem. De kan vänja sig vid att läsning kräver stor ansträngning eller att ögonen blir trötta under skoldagen. Därför är det viktigt att synkontrollerna är utformade så att de i större utsträckning kan fånga upp synsvårigheter som påverkar barnets skolvardag. Detta är en viktig del av skolans förebyggande arbete.

Alla barn får sin syn undersökt i skolan redan idag, men dagens kontroller omfattar främst synskärpa på avstånd. Det innebär att vissa synproblem riskerar att inte upptäckas. Ett barn kan exempelvis klara en syntavla, men ändå ha besvär med att läsa under längre stunder eller växla fokus mellan bok, tavla och digitala verktyg.

Det nationella glasögonbidraget är ett viktigt stöd för barn och unga med konstaterade synfel. Bidraget förutsätter dock att synproblemet faktiskt identifieras. En utredning bör därför se över hur mer kvalificerade synundersökningar kan införas och hur en sådan reform kan utformas på ett kostnadseffektivt sätt.

Andra europeiska länder har valt olika modeller. I Finland erbjuds skolbarn möjlighet till offentligt finansierade synundersökningar och i Lettland ska barn vid skolstart kunna uppvisa ett giltigt synintyg. Vid utformandet av en svensk modell kan dessa båda exempel vara två möjliga vägar att undersöka.

Regeringen bör därför utreda om barn i tidig skolålder bör erbjudas mer fördjupade synundersökningar. Utredningen bör bland annat bedöma vid vilken ålder som undersökningen bör ske, vad som ska ingå, hur uppföljning och vidare insatser ska fungera samt hur ansvar och finansiering bör fördelas. Målet bör vara att synproblem upptäcks i tid så att fler barn får goda förutsättningar att lyckas i skolan.

Magnus Resare (M)